

De stand van de Huiszwaluw in de regio in 2006

De oorzaken van het verdwijnen van huiszwaluwkolonies zijn meestal wel aan te geven, maar wat zijn nu precies de factoren die ertoe bijdragen dat kolonies op de ene plaats van jaar tot jaar floreren en op andere plaatsen schommelen? Alleen door vele jaren achtereen te blijven tellen en daarnaast tegelijkertijd de omgevingsfactoren vast te leggen zullen we wellicht daar ooit enig inzicht in krijgen.

Dick Jonkers

In de maand waarin deze Korhaan verschijnt bestaat de vogelwerkgroep 40 jaar. Met het tellen van broedkolonies van de Huiszwaluw was al een jaar voor de oprichting begonnen, maar dit gebeurde niet in alle gemeenten van het werkgebied. Vanaf 1978 was dit wel het geval en in 2008 is er opnieuw een lustrum: dertig jaar Huiszwaluwen tellen. een jaar te gaan dus. De gegevens van dit jaar stemmen niet tot vreugde. Er zijn voorlopige indicaties dat de aantallen broedparen landelijk slecht zouden zijn geweest. De berichten over de situatie in Noord-Holland zijn echter wisselend. De stand in de telgebieden bij Den Helder, zuidelijk van Schagen en Scharwoude bleef gelijk, maar bij Egmond en Oude Sluis is een afname geconstateerd. Rond Badhoevedorp was er een toename (Bergkamp 2006).

De daling in het Gooi en omstreken bedraagt t.o.v. 2005 13%. De afname van de laatste jaren wordt hiermee voortgezet.

Vechtplassengebied

Het aantal Huiszwaluwen dat in het Vechtplassengebied broedde was met 516 paren lager dan dat in het jaar ervoor, toen er 554 waren. Van de elf gemeenten in dit gebied namen de aantallen in vijf ervan toe, met als opvallende stijger Muiden/Muiderberg. In Loenen a/d Vecht bleef het aantal broedparen gelijk aan dat van 2005 (Tabel 1). Bij de gemeenten waaruit broedparen verdwenen ging Weesp aan kop. De negatieve ontwikkelingen daar leidden ertoe dat een teleurgestelde teller afhaakte. Ook gaat de stand in Loosdrecht met sprongen achteruit. De diverse oorzaken daarvan zijn reeds in de rapportage over 2005 vermeld (Jonkers 2005). In de twee resterende gemeenten liep het aantal broedparen minder sterk terug.

Het Gooi

Op deze zandige uitloper van de Utrechtse Heuvelrug ging het dit jaar iets beter. Van 318 broedparen in 2005 steeg het aantal tot 324 paren in 2006. Het Gooi is hiermee de enige van de drie regio's waarin de stand de afgelopen jaren zeer licht gestegen is. Opmerkelijk is 's-Graveland,

waar zich na de inzinking in 2005 weer een opleving voordeed. Het aantal paren verdubbelde zich daar bijna. Ook Naarden ging weer iets vooruit en kwam bijna op hetzelfde aantal als in 2004. De middelgrote kolonie bij de boerderij Stadszicht aan de rand het Naardermeer was steeds aanwezig. De plannen om hier de afvaarten voor de boottochten te laten plaatsvinden zijn niet gerealiseerd. In 2007 zullen we weten of de toegenomen drukte invloed heeft op de vestiging van het aantal broedparen. Huizen moest dit jaar wat inleveren; het aantal paren daalde daar met bijna 12%. Nestelden vorig jaar aan het restaurant de Kalkovens bij de haven Huizen 37 paren Huiszwaluwen, in 2006 was dit aantal afgenomen naar 17.

Tabel 1. Aantal broedparen van Huiszwaluwen per gemeente in 2005

Gemeente	Broedparen	
	2006	2005
Muiden/Muiderberg	233	218
Weesp	74	90
Nigtevecht	20	17
Nederhorst den Berg	57	60
Vreeland	20	19
Loenen a/d Vecht	9	9
Nieuwersluis	3	2
Ankeveen	44	38
's-Graveland	42	22
Kortenhoef	38	38
Loosdrecht	56	67
Hollandsche Rading	10	12
Hilversum	9	10
Naarden	87	79
Huizen	137	156
Blaricum	1	1
Eemnes	233	369
Eembrugge	35	38
Eemdijk	46	73
Totaal	1154	1318

Eemland

Eemland leverde voor het derde achtereenvolgende jaar fors in. Nu kwamen daar maar 314 paren voor, tegen 480 in 2005 en 498 in 2004. Dit is een achteruitgang van 37%. Het bolwerk Eemland begint af te brokkelen. Het aantal aan de Nieuwe Maatsweg, vorig jaar 161 nesten, bedroeg nu maar 112. Het is nu voor de paren onmogelijk gemaakt om boven de ingang van de loopstal te nestelen. Zij veroorzaken daar door hun uitwerpselen te veel overlast. Ook aan het woonhuis worden zij nu niet meer getolereerd. De aangebrachte planken aan de werktuigenloods, die in voorgaande jaren zijn aangebracht, zijn volledig bezet. De paren die nu geen nestelmogelijkheden meer aan de stal hebben, vestigden zich niet op de alternatieve plekken die zijn aangeboden (zie Kunstnesten). Ook in Eemdijk daalde het aantal broedparen van 73 in 2005 naar 46 in 2006.

Kunstnesten

De planken met spachtelputz en de daarop gemonteerde kunstnesten aan de werktuigenloods bij de hierboven genoemde boerderij aan de Nieuwe Maatsweg in Eemnes, zijn door de Huiszwaluwen volledig genegeerd. Soms kan het enig jaren duren voordat aangebrachte voorzieningen worden geaccepteerd en het is te hopen dat dit hier ook het geval is. Zo niet, dan ziet het er somber uit voor de Huiszwaluwen in Eemland. De vrij grote kolonie met grotendeels kunstnesten in Eembrugge weet zich goed te handhaven. Tussen de kunstnesten waren overal natuurlijke nesten gemetseld, waardoor een groot geklonterd geheel ontstond. Een cluster van zes kunstnesten in dit gehucht bleef onbewoond. In Eemdijk was dat het geval bij de helft van de zestien kunstnesten.

Medewerkers aan het onderzoek

Het onderzoek was mogelijk door de hulp van de volgende personen: G. Bieshaar, Y. Bosman, E. de Bruin, R. van Dijk, A.C. Driessen, L.J. Dwars-van Achterbergh, W.M. Fase, W.Fokker, D.A. Jonkers, A.J. van Klaveren, N. Klippel, W. Langendorff, K.Pranger, H.W. Reddingius-Schreuder, S. Staps, A.P. Vermeule en M. van der Weyden.

Geraadpleegde literatuur.

Bergkamp, P.Y. 2006. Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels 2006. SOVON nieuws uit de provincie, 2006(2): 4.
Jonkers, D.A. 2005. De stand van de Huiszwaluw in de regio in 2005. De Korhaan 39(5): 138-140.

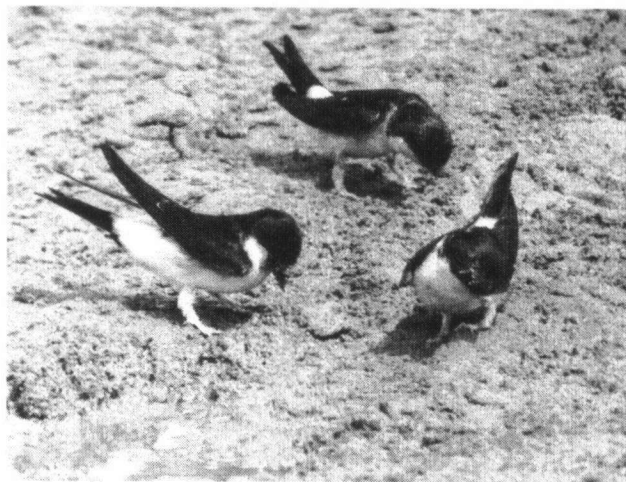

Foto A.C. Zwaga

Koloniegrootte

Dit jaar waren er 83 vestigingen van één paar. Het is dus niet alleen zo dat het aantal paren afneemt, maar ook het aantal vestigingsplaatsen. Op zich geen vreemd verschijnsel, want door diverse oorzaken verdwijnen de mogelijkheden om te nestelen, terwijl er maar nauwelijks nieuwe mogelijkheden ontstaan. De daling t.o.v. 2004 bedraagt 17%. Verheugend is dat in de categorie 2-5 nesten een toename plaatsvond van 90 kolonies in 2005 naar 99 in 2006. Ook bij de groep van 6-10 nesten nam het aantal kolonies toe en wel van 18 in 2005 naar 24 in 2006. De categorie van 11-25 nesten bleef met 11 kolonies in 2006 vrijwel gelijk aan die van 2005 toen er tien waren. Het aantal middelgrote kolonies (26-50 nesten) bedroeg nu zes; in 2005 waren dat er elf. Blijven over de grote kolonies die meestal al jarenlang bestaan. De topper is de 112 nesten tellende kolonie in de Maatpolder (Eemnes). De neergaande trend baart zorgen. De tweede in grootte, die van de Noordpolder beoosten Muiden telde nu 83 nesten tegen 77 in 2005. De kolonie in De Kampen bij Blaricum was goed voor 53 nesten.